

Sentit d'estat

Per aconseguir un estat s'ha de saber pensar i actuar amb sentit d'estat. Cal distingir clarament entre l'objectiu principal i els secundaris, calcular bé les possibilitats i riscos de cada decisió, establir consensos interns que optimitzin les fortaleces pròpies, evitar qualsevol gran error estratègic, encertar en la gestió del temps i fer una bona política de comunicació. Centrem-nos en aquest dos últims aspectes.

La gestió del temps. Aquest element és fonamental. Cal fer les coses bé i després fer-les ràpid. No a l'inrevés. La principal tasca dels partits, ciutadans i organitzacions independentistes és actualment guanyar les eleccions del 27-S. Tanmateix, en cas de victòria electoral, qualsevol càlcul sobre el temps que ha de transcórrer entre aquesta data i la proclamació de la independència resulta avui bastant arbitrari. No es pot establir de manera voluntarista. En un procés com l'actual, la realitat és sempre més complexa en l'espai i més incerta en el temps que qualsevol pla que vulgui conduir-la. Cal ser sensibles als canvis que s'aniran produint i modular les actuacions segons aquests canvis. En els darrers quatre anys he repetit que seria un greu error proclamar la independència en un moment en què el país no estigués en condicions pràctiques d'aguantar-la i desenvolupar-la. Sembla una asseveració òbvia, però l'experiència em diu que no és sobrer repetir-la.

La política de comunicació. Els avantatges de la independència per als ciutadans de Catalunya són múltiples, especialment per a les classes populars (aturats, treballadors, pensionistes, classes mitjanes, etc.). Però cal explicar més i millor a la ciutadania els perquè de la independència. Hi ha falsedats promogudes pel govern central, pels partits i mitjans de comunicació d'àmbit estatal que es poden desmentir fàcilment. Hi ha incerteses que es poden eliminar. I, sobretot, hi ha arguments contundents del que significa una Catalunya independent en termes d'un dels estats de benestar més avançats d'Europa (educació, sanitat, pensions, serveis socials), d'una societat amb menys pobresa i desigualtats socials, d'un sistema democràtic més modern, d'una economia més eficient i oberta al món, d'unes infraestructures desenvolupades i gestionades des del país (trens, port, aeroport, carreteres, fonts d'energia, noves tecnologies), del pes que el país guanyaria a Europa i en les relacions internacionals, de la protecció de la llengua i cultura pròpies sense menystenir

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

el pluralisme intern del país, de l'ús dels símbols col·lectius incloses les competicions esportives, etc. Catalunya pot ser en el futur el país del *benestar càlid*.

De raons per a la independència en sobren. En sentit contrari, els costos de la dependència són molt clars, governi qui governi a Catalunya i governi qui governi a Espanya. És un tema estructural. Són costos associats a viure en una posició políticament marginal d'un estat amb tics autoritaris que t'ex-

(això últim, dit pels que ho diuen, és sovint cinisme), sinó de reconèixer i acomodar constitucionalment la plurinacionalitat de l'Estat. Tanmateix, malgrat els esforços dels seus redactors, la proposta també es quedava curta en termes de reconeixement i d'autogovern nacional i internacional.

De Podem no es coneix res mínimament elaborat sobre el tema. Els primers posicionaments resulten molt simples i tradicionals. I el PP i C's mantenen una visió recentralitzadora i nacionalment uniformista de l'Estat. De fet, els màxims de reconeixement i d'autogovern que els partits espanyols podrien pactar entre ells, en l'escenari més optimista, estan molt lluny dels mínims que serien acceptables avui per a la majoria de ciutadans de Catalunya. No hi ha "terceres vies" realistes per solucionar de manera estable el tema de fons. Els partits espanyols no donen mentalment de si.

En aquest context es fa difícil entendre que una esquerra que es vol "progressista" encara estigui petrificada davant les pantalles tradicionals del binomi dreta-esquerra o de la "reforma constitucional". A aquestes altures ja no es pot tractar d'un mer exercici d'ingenuïtat. Han passat massa coses en la darrera dècada. Més aviat es tracta d'una actitud en favor de models que són obsolets fins i tot com a projecte (i que estan als antípodes d'una "cultura federal"). Uns models que, en el millor dels casos, només aspiren a gestionar millor les misèries d'una autonomia políticament escassa i sense proteccions jurídiques efectives (retallades incloses).

Ser progressista en un àmbit nacional arreu del món resulta irreductible a l'àmbit social. Hi ha interconnexions, òbviament, però no són coincidents. Es tracta d'àmbits que requereixen emprar conceptes, valors, llenguatges i eines analítiques diferents.

Els corrents polítics sempre prioritzen determinats temes, valors i objectius, cadascun els seus, mentre que en margens d'altres, dels quals ofereixen anàlisis i respostes poc elaborades. Ningú ho fa tot bé (ni ho pensa tot bé). Com a realitat nacional diferenciada seria convenient que tots els partits catalanistes que volen transformar en profunditat l'*statu quo* actuessin amb sentit d'estat, sense aferrar-se a qüestions de caire quotidià i que canviaran en el futur, com la de qui governa en aquest moment. Resulta decebedor que en l'àmbit nacional algunes esquerres siguin conservadores, fins i tot reaccionàries. Cal pensar amb sentit d'estat (el propi, no el dels altres).

XAVIER BERTRAL

L'actitud d'algunes esquerres davant del procés ja no pot ser un mer exercici d'ingenuïtat: van a favor de models obsolets

plota econòmicament i et vol assimilar culturalment.

L'unionisme a Catalunya no ofereix alternatives plausibles. I fora de Catalunya el que hi ha és quasi un desert. El millor que s'ha escrit dins de l'àmbit de l'unionisme és un informe de la Fundació Campalans (vinculada al PSC). El seu contingut, però, va ser immediatament oblidat després que el PSOE aprovés el document de Granada (juliol 2013). La proposta de la Campalans estava més ben orientada. Partia del fet que el tema territorial a resoldre no és retocar l'estat de les autonomies per fer-lo més "funcional" o més "igualitari"